

Aarø Sund Lokalhistoriske Arkivforening 2018 – 2019

ISSN: 1903-203X

Familien Peter Dahl – Sandagerhus 1939 – Beboelsesdelen blev nedrevet i 1957 og genopbygget samme år. –

Foto: Det Kgl. Bibliotek – Danmark set fra luften

Index-side.

Følg med på hjemmesiden www.aaroesund.dk

Gamle billeder & andet fra/om Aarøsund har interesse.

Følg Facebookgruppen: Årøsund – før og nu. Her kan du bidrage med kommentarer og billeder etc. Bidrag til årsskriftet – alt om Aarøsund har interesse.

Åbningstider: Ikke faste åbningstider – kontakt evt. et bestyrelsesmedlem

Side 1: Forside – Luftfoto Sandagerhus – Kgl. Bib. 1936

Side 2: Index

Side 3: Historien om fragtbåden "Basta"

Side 12: "Svalen" af Aarø

Side 17: Erindringsværket – Dreng på Kalø af Niels Holm. Uddrag.

Side 24: Udklip fra Fyens Tidende - Færgeoverfarten

Side 25: Historien om Fam. Peter Dahl - Aarøsund

Side 47: Aktie "Aarøhus"

Side 48: Familien Jørgen Nissen – portrætfoto.

Bestyrelsen pr. 11/8-2019

Formand: Margit Christoffersen, Ved Færgegården 2 A, Aarøsund, 6100 Haderslev, tlf. 51702023, mc@hcprojekt.dk

Jytte Arling, Sundparken 23, Aarøsund, 6100 Haderslev Tlf. 7453 0940
arling@pc.dk

Peter A. Lund, Ved Færgegården 4, Aarøsund, 6100 Haderslev
peal@bbsyd.dk

Eigil Schmidt, Sundparken 19, Aarøsund, 6100 Haderslev Tlf. 20531955,
eigil@eigilschmidt.dk

Kasserer: Hans Helmut Petersen, Øsby Stadionvej 73, Øsby, 6100 Haderslev
hhp.cp@petersen.mail.dk

Suppl: Diens Kliver, Færgevej 63, Aarøsund, 6100 Haderslev Tlf. 7450 7438

Revisor: Henning Christoffersen, Ved Færgegården 2 A, Aarøsund, 6100 Haderslev

BASTA

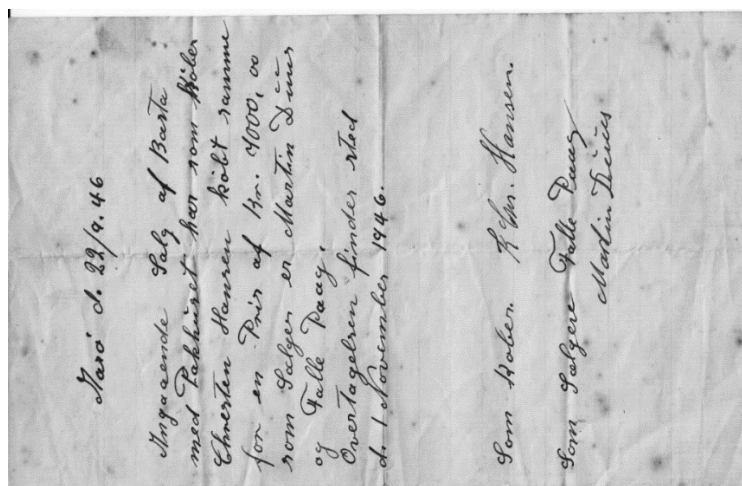

Arkivets eneste foto af "Basta". På dækket ses passager på bænke.

Foto: v. M. Davidsen

I Arkivet i Aarøsund, findes der kun et foto af passager- og fragtbåden "Basta af Aarø", og efterhånden er der kun få af os, som husker den. Der blev efterlyst billeder og oplysninger om båden, og lidt efter lidt kom der mere og mere dokumentation til veje. Hovedkilden er søn af tidligere ejer af "Basta af Aarø", Skipper Kresten Hansen, Hans Peter Hansen, Aarøsund.

Byggeår og oprindelse af "Basta" P830 er indtil videre ukendt. Vi ved, at Per Schultz Jørgensen, hvis familie stammer fra Aarø, og som har skrevet den lille bog "Øen med Åen", var barnebarn af Peter Nielsen, som ejede "Basta". Peter Nielsen købte "Basta" i Hamborg. Skibet var egentlig ikke beregnet til fragt, men blev ombygget. Peter Nielsen ansatte Martin Duus og Falle Paag, og de sejlede med skibet i flere år. I en ganske kort periode ejede Martin Duus og Falle Paag skibet, indtil den 1. november 1946, hvor de solgte den til Kresten Hansen for 7.000 kr. Med i købet fulgte også et pakhuis på Aarø havn, hvor gods kunne opbevares. Salgspapiret blev stadfæstet med et håndslag.

"Basta" sejlede mandage og fredage til Haderslev med fragt og lejlighedsvis også i ugens løb med passager, som blev taget ombord i Haderslev, Sverdrup, Aarøsund og Aarø. Ved særlige aftaler eller begivenheder gik turen også til Assens eller blev chartret til enkelte sejlads.

Tank og pakhuset på Aarø Havn.

Bænkene, som passagererne benyttede på dækket var til hverdag afmonteret og opbevaret i pakhuset på Aarø. Foruden pakhuset var der også en tank med i købet, hvorfra der blev solgt petroleum til fiskerne. Efter krigen skulle man en periode have rationeringsmærker for at kunne købe petroleum.

Koopmanns Slagteri. Foto: HBA

Som nævnt sejlede "Basta" to gange om ugen fra Aarø om morgenen til Haderslev og hjem igen om aftenen. På agterdækket var plads til kreaturer til Koopmanns slagteri på Jomfrustien. Agterdækket var indrettet så kreaturer/grise kunne transporteres i rum opdelt ved hjælp af plader. Slagteriet lå, hvor Kvickly ligger i dag, desuden var der på havnen en eksportstald, hvor der blev afholdt auktion, så det var næsten lige over kajkanten, når dyrene skulle videre.

"Basta" ved kaj i Haderslev – Bla. Kresten Hansens familie: Fra venstre Oldemor fra Præstø, Hedvig Hansen, København, Gerda Toft, Odense, Martha Heinsvig, Aarø. Øvrige ukendt. Foto: Hans P. Hansen

Når "Basta" lå til kajs på Aarø om sommeren, var det for de unge en yndet sport at bade og springe i havnen fra ruffet fra agterdækket.

Sejladsen med "Basta" var i høj grad en livline for øboerne. Der var 2 købmænd på øen, en bager og et mejeri, hvilket betød, at varer og andre daglige fornødenheder skulle hentes pr. skib.

Her ses hvordan der blev plads til ekstra gods ude i skibssiderne. På kajen Hans Heinsvig. Foto: H.P. Hansen

Midtskibs var der et lastrum med plads til eks. Kul, koks og korn. De lossede og lastede med eget bomgrej, som blev betjent med håndkraft. Hen over kajen – ned i lasten og vice versa. Desuden var der midtskibs nedgang til passagerkahytten. Køjerne sørgede for lidt lys.

Her ses "Basta" liggende til kajs på Aarø. Foto: Kaare P. Dahl

På billedet ses Basta ved kajen i Haderslev – Dengang var der togvogne og skinner på havnen, og i baggrunden ses Svalens Pakhus. På billedet ses Hans Heinsvig og Kresten Hansen. Foto: H.P. Hansen

Når de nåede til Haderslev fra Aarø ind gennem fjorden, kunne én af skippers opgaver være at indkøbe kød hos Slagter Vollstedt. Han modtog en bestillingsseddel fra aarøboerne. Dengang var køleskabe og fryserne ikke hvermands eje, så der kunne være behov for en god bøf engang imellem. Tilbage på øen blev bestillingerne hentet hjemme hos Kresten.

Tog du med "Basta" som passager på sådan en dagssejls var der god tid til at få ordnet nogle af dine ærinder i byen. Der kunne gøres indkøb, et besøg hos frisøren, eller hvad der nu var brug for. Hjemturen startede ved 14-15 tiden.

Nogle år efter - d. 15. sept. 1949 - byttede Kresten Hansen "Basta" med fiskerbåden HV21 – Svanen, som ejedes af Karen Sørensen, enke efter Jep Sørensen, og Kresten bliver fiskeskipper en periode. Karen Sørensen ansatte igen Martin Duus som skipper på "Basta".

Svantun Hammen storo selger og overdrager
 til Hamen Sjømanns Harald Persens og
 Fragtbaad, Bresten P. 830, med tilhørende
 Pakhus Forretning og Inventar.
 til en Pris af Kr. 26,000 skriver fyr. hiesin
 m.
 samtidig selger og overdrager Hamen
 Sjømanns Fiskekøbtter Bresten H.V. 21
 til Svantun Hammen med alt tilhørende
 Fiskeudrustning, til en Pris af 33,500 Kr.
 skriver frugtbaadens til sin egen hånd.
 Forbehold i Pris som gaa af to Fartøjer
 Kr. 13,500 indbetales til Handelsbanken
 d. 29 September 1949, gaa Hamen Sjømanns Brest
 Brest og Sjømanns. Linder Skid, sømanns. Pakhus
 som Brest og Sæker, som Brest og Sæker.
 Hamen Sjømann Svantun Hammen
 storo d. 15 September 1949.
 til Vistingskøbtter.
 Harald Persens
 Med Ekte

Kresten ernærede sig som fiskeskipper i en periode. Fiskeriet var dog lidet rentabelt, og han blev snart igen færggeejer.

Svanen HV21. Foto: Hans P. Hansen

"Basta" ved Aarø. Foto: Arkiv.dk

I begyndelsen af halvtresserne solgte Karen Sørensen "Basta" til Niels M. Nielsen, Aarø, som sejlede med den indtil han købte nyt skib, som blev døbt "Markje" (Marie og Kjeld). "Markje" som i starten sejlede med samme funktion som Basta. Senere er der noget, som tyder på, at "Markje" bliver købt af Haderslev Kommune og omdøbtes til "Lille Claus" og fungerede bl.a. som isbryder på Haderslev fjord. "Basta"'s videre skæbne kendes ikke.

Den 17. maj 1960 bliver Kresten Hansen ejer af "Magda I", som fungerede som reservebåd, og "Magda II", som gik i rute fra Aarø til Aarøsund.

Den 7. juli 1964 blev Kresten Hansen ejer af færgeren Aarø og den 1. april 1976 solgtes færgeren til Haderslev Kommune, og Kresten Hansen blev overfartsleder.

Her et billede fra det kongelige bibliotek. Aarø Havn – Basta – Magda II og Magda I.

HADERSLEV KOMMUNE

SEJLPLAN Aarø - Aarøsund

Gyldig fra mandag den 1. august 1977 til lørdag den 27. maj 1978.

Sejles med bilfærgen "AARØ", hvor andet ikke er anført.
I Aarøsund er der tilslutning til alle rutebiler til og fra Haderslev.

Afg. Aarø 6.10* 7.10** 8.10 9.10 10.10 11.10 12.10 13.20 14.20
15.20 16.20 17.20 18.20 19.20*** 21.20*** 22.20***

Afg. Aarøsund 6.25* 7.25** 8.25 9.25 10.25 11.25 12.25 13.35 14.35
15.35 16.35 17.35 18.35 19.35** 21.35*** 22.35***

* Sejles af personfærgen "MAGDA" II; mandage dog af bilfærgen "AARØ".
Turen sejles ikke lørdage og søndage.

** Sejles lørdage og søndage af personfærgen "MAGDA II".

*** Sejles fra lørdag den 1. oktober 1977 til lørdag den 27. maj 1978 med personfærgen "MAGDA II"; fredage, lørdage og søndage dog med bilfærgen "AARØ".
Sejles ikke lørdag den 24. og lørdag den 31. december.

For ovenfor anførte sejlplanrute er fastsat takster for overførsel af personer, biler, gods m. m. Taksterne er opslået ombord og ved færgeløjerne.

Rederiet er ansvarlig efter sølovens §§ 188 og 189. Ansvarret er fraskrevet — respektive begrænset efter sølovens §§ 193 og 201 — se opslag.

Ret til ændringer forbeholdes. VEND

Aarø færgesart-Telefon (04) 58 4176
Transportbetingelser er opslået ombord og ved færgeløjet

Regler for sejlads Aarø-Aarøsund med personfærgen MAGDA II

gældende fra mandag den 1. august 1977 til lørdag den 27. maj 1978

Ud over sejlplansture kan personfærgen "MAGDA II" bestilles til ture mellem Aarø og Aarøsund og omvendt til følgende tider og takster:

Afg. Aarø 23.30	Afg. Aarøsund 23.45	Takst: 5 kr. pr. pers.; min. 15 kr. pr. tur
Afg. Aarø 01.45	Afg. Aarøsund 02.00	Takst: 15 kr. pr. pers.; min. 45 kr. pr. tur
Børn under 12 år ledsaget af voksne gratis		

I tiden kl. 02.00 — kl. 04.00 kan personfærgen "MAGDA II" bestilles til følgende takst:
30 kr. pr. person, dog mindst 60,- pr. tur.

Der sejles kun efter bestilling. Bestilling skal foretages 1/2 time før ønsket afgang. Bestilling kan kun foretages af personer over 12 år.
"MAGDA II" kan kun benyttes til persontrafik.
"MAGDA II" vil kun kunne rekvireres til de ovenfor anførte tider og tidsrum.

I nødstilfælde kan "MAGDA II" dog rekvireres omgående.
Taksten herfor fastsættes af kommunen.

Bestillinger om sejlads med "MAGDA II" rettes til Chr. Christensen, telf. nr. 58 41 23 eller Theodor Petersen, telf. nr. 58 43 68.

Haderslev kommune forbeholder sig ret til med 14 dages varsel og ved offentlig bekendtgørelse i dagspressen at foretage ændringer i foranstående bestemmelser.

Teknisk udvalg, Haderslev, den 18. juli 1977 VEND

Stemningsbillede med Lille Claus (Markje) på bedding i Aarøsund. Foto: Aarøsund Lokalhistoriske Arkivforening.

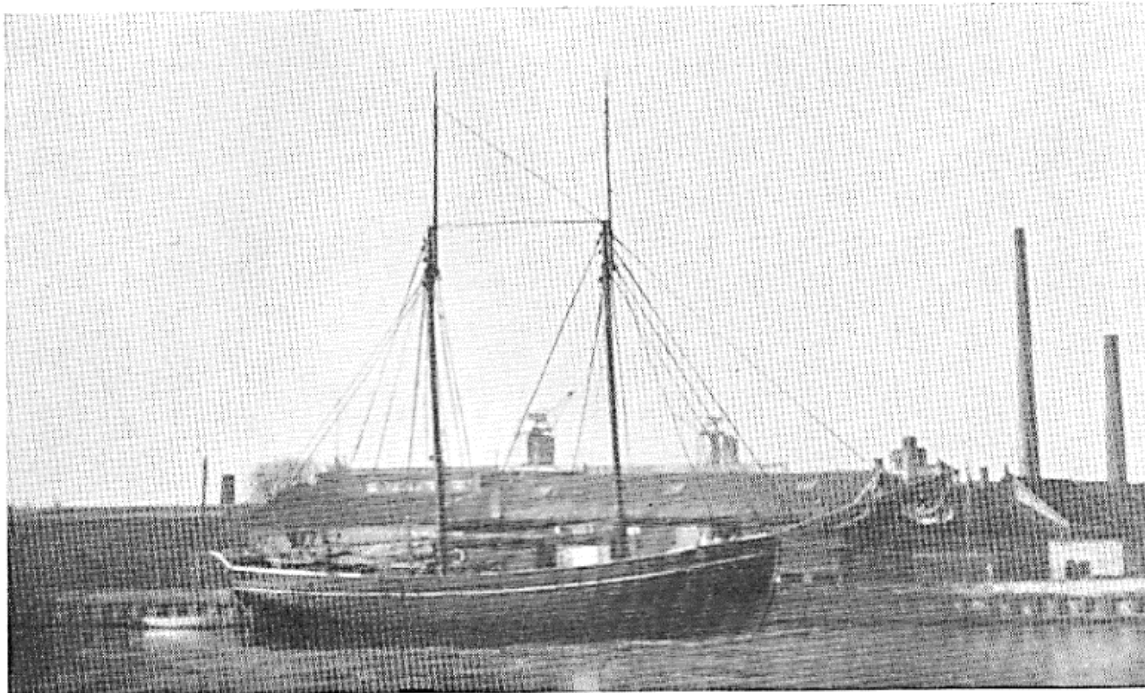
Aarø havn tegning Knud Due – v. Ingrid Lauridsen

"Svalen" af Aarø.

I starten af 1900-tallet var der 2 fragtskibe hjemmehørende på Aarø. "Anne Marie" og "Svalen".

"Anne Marie" tilhørte Jørgen Sørensen, Aarø, og "Svalen" var ejet af brødrene Laurids og Hans Hansen. De lod "Svalen" bygge på J. Ring-Andersens Skibsværft i Svendborg 1913.

Brødrene var gift med 2 søstre fra Aarø.

M/Sk. »SVALEN«, L. L. Hansen, Aarø.
Bygget 1913, J. Ring Andersen, Svendborg. Længde 79,7 Fod. Bredde 20,8 Fod.
Reg.-Ts. Brutto 71. Reg.-Ts. Netto 51. D.W.Ts. Ladning 120. Motor H.K. 74

Her ses Bilbrev for Svalen **bilbrev**, (af ty. *Beilbrief*, af *Beil* økse + *Brief* brev (tidl. om [pantebrev](#) i skib under bygning)), skibsbygningsattest.

Formular A^o
(For Skibe)

SVALEN

Bilbrev.
(Lov om danske Skibes Registrering m.m. af 1. April 1892, § 14.)

Undertegnede erklære herved paa Tro og Love, at *jeg* paa mit Verft
paa *Frederikssø i Svendborg*
i Aar *1913* har bygget

For and- og Havnens Svalen

Holger

Registrerings- og Skibsmaalings-Bureauets

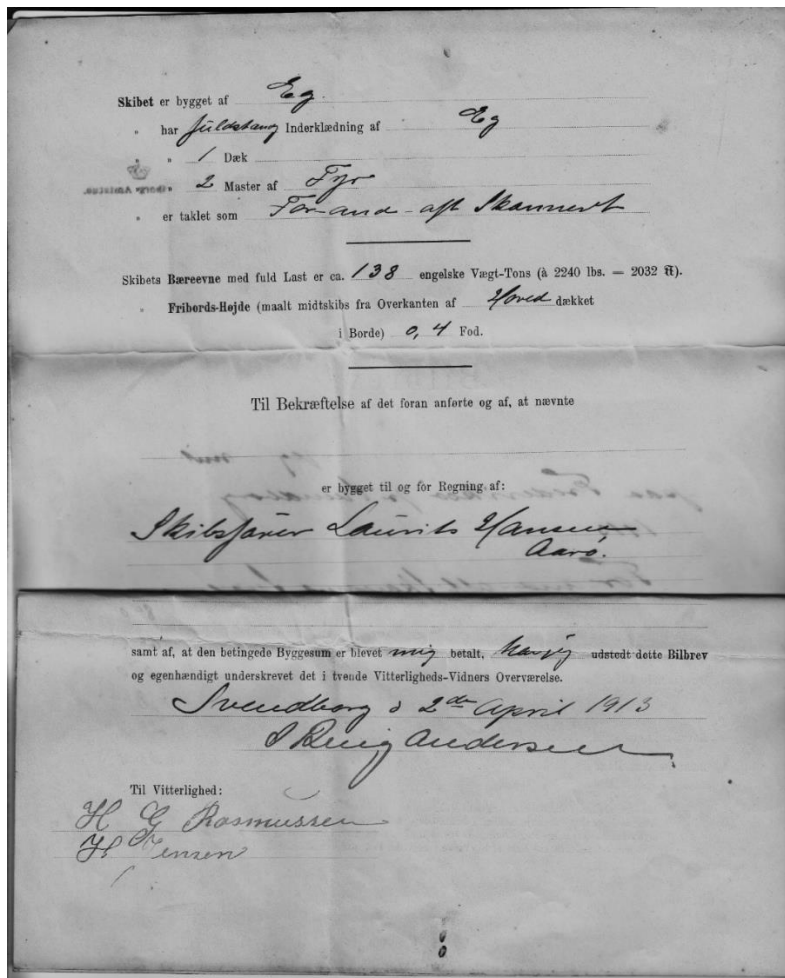
Attest, dat. Kjøbenhavn den _____, er Skibets

Register-Tonnage under Hoveddækket
Brutto Register-Tonnage *74,56*
Netto Register-Tonnage

Konstruktions-Hovedmaalene¹⁾ i *Antsk* Fod ere:

Længde mellem Perpendikulerne ²⁾	<i>70 00</i>
Bredde (sterste) paa Spanternes Yderkant.....	<i>20 20</i>
Dybde fra Hoveddækkets Underkant til udenbords Klædningens (Pladens) Overkant.....	<i>8 00</i>
Overkant af Bundtæpperne (ev. Bundtrunkøjernes)	<i>6 7</i>
Dybsænde ³⁾ (fuldt udrustet uden Last).....	<i>5 0</i>
(* * * med Last).....	<i>8 9</i>
Hoveddækkets Spring.....	<i>2 7</i>
Dækshjælpekens Dagt.....	<i>0 5</i>

¹⁾ Målene angives i danske eller engelske Fod.
²⁾ Længde i øverste Vandlinje mellem Yderklædningens Underkanter (Spantings) ved For- og Agterstævnet.
³⁾ Dybsæendet skal følge Registrerings-Loven af 1. April 1892, § 30, i Skibe af og over 50 Register-Tons Brutto vægt mærket paa den ene Side af Stævnen i engelske Fod, paa den anden Side i Dødmeter.

"Svalen" sejlede mellem danske havne og ture til Sverige, Norge og Tyskland. Fragten kunne være f.eks. korn, koks og kul, cement og støbesand. Skibsmægleren i Haderslev var "Svalens" befragter, og anviste hvor de skulle laste og losse.

Ved sandbroen i Haderslev Fjord (Ørbyhage) lastede de støbesand. På broen var udlagt skinner, og tipvogne sørgede for, at sandet blev tippet direkte ned i lasten.

Den specielle støbesand blev brugt til støbning af motordele på bl.a. B&W.

Da "Svalen" blev bygget, var det uden styrehus og kun en lille hjælpemotor, ellers foregik sejladsen med sejl.

Det var barske brødre, der sejlede i al slags vejr tilmed uden styrehus. Senere blev der dog monteret styrehus, så de kunne komme indendørs.

Når der var afregnet for "Svalen" hos skibsmægler Hansen i Haderslev hændte det, at familien fik deres middag på Café Hansborg ved havnen.

Café Hansborg Haderslev Havn. Foto: HBA

Laurids Hansen gik i land i 1941 pga. sygdom og sønnen Kresten Hansen sejlede herefter med onklen Hans A. Hansen, som gik i land i 1943.

Både Laurids og Hans Hansen døde af kræft.

Når du når til "Bøesen" (samlingsstedet) på Aarø for enden af skibsbroen, og kort til venstre og lige ud, går du på den såkaldte "Skippergade". Her boede alle skipperne, Nielsen, Hansen´s og Sørensen´s.

Foto: Det kongelige Bibliotek.

Ellen Hansens mors hus ved forsamlingshuset på Aarø. Maleri i privateje.

Kresten Hansens familie stammer i flere generationer fra Aarø, ligeledes Krestens kone Ellen. Ellens mor kom dog fra Præstø og flyttede til Aarø og giftede sig med Hans Hejnsvig fra øen.

Indtil 1946 sejlede fætrene Kresten og Hans Hansens yngste søn Carlo med "Svalen". Derefter købte Kresten Hansen "Basta".

Det viste sig at være urentabelt da "Svalen" fortsatte sejladsen med fremmed besætning, og "Svalen" blev oplagt i Haderslev.

Det fremgår af søulykkestatistikken, at Svalen havde to havarier.

7/10-1924 kan man læse i Modersmålet, en grundstødning som endte godt.

En Grundstødning.
Motorskibet „Svalen“ løb i Gaar Morges paa Grund ved Højvande ud for Ørbyhage paa Rejse fra København til Haderslev. Lasten blev i Løbet af Dagen omladet i en Gvert, og „Svalen“ kom derved flod henad Aften og gik ind i Havnen. Den har ingen Skade taget ved Grundstødningen og affejler i Dag med fuld Last til København igen.

3/12-1936 Grundstødt ved Samsøs V.-Kyst. Skibet flot ved hjælp af en bjergningsdamper.

11/2-1943 tørnet vrug og sunket i Kattegat. Skibet er senere hævet.

"Svalen" blev solgt til H.C. Fjord Hansen, Middelfart i 1953 og ombygget til stenfiskeri og omdøbt til "Vesta Fjord."

1974 solgtes "Vesta Fjord", ex. "Svalen" til amerikaneren, Ottie Kuehn, som lod den oplægge hos Ring-Andersen i Svendborg, med henblik på restaurering. Slettet af skibsregistreret 1977. Ottie Kuehn døde før restaureringens afslutning, og efterkommere forsøgte forgæves at skabe kapital til færdiggørelse.

Peter Ring-Andersen overtog skibet o. 1990 til dækning af påløbne udgifter, og Svalens fremtid var meget usikker.

J. Ring-Andersens Skibsværft har i 152 år bygget og renoveret træskibe på Frederiksø i Svendborg. Det er nu fjerde generation som styrer værftet igennem med pt. 14 skibstømrer. (JV Erhverv uge 18/2019.)

Oplysninger fra Danmarks Skibsliste og Ring-Andersens arkiv.

Stoltenberg tegner Svalen af Aarø i 1944. (her med styrhus) v. **Hans P. Hansen**

Erindringsværket – **Dreng på Kalø af Niels Holm** (f. 1904)
opvokset på Kalø ved Genner - udgivet 1981:

Lige efter 1. Verdenskrig.

År 1918 og 19. – Sejlads med krigsfanger:

Den 11. november sluttede krigen, og det var en glædens dag for de fleste. Der på øen var de fleste inde ved marinen, og de kom spadserende hjem fra Kiel med et rødt bånd i knaphullet. De smilede over hele hovedet, også deres koner. Men der var nogle, der gik og græd, fordi de vidste, at deres kære var faldet derude. Heldigvis ikke så mange der fra øen.

De tyske penge begyndte at blive værdiløse, og priserne på levnedsmidler var slet ikke til at styre. Efterhånden kostede en bagatel tusinde af Mark. Der efter blev vi millionærer alle sammen, man kunne købe et rugbrød for en million. Heldigt for min far, fik han købt et hus ovre på fastlandet inden det gik helt galt med finanserne: pris 7.000,- Mark.

Jeg passede min skolegang, og to gange ugentlig gik jeg til præst. Vi var 5 elever der fulgtes til Hoptrup til præst. 7 km fra Kalø traskede vi af i træsko. Sjap og søle var der på bivejene.

Som tiden gik, var der også andre der gerne ville hjem. Det var krigsfangerne, russerne, som gik hos bønderne for 50 Penning om dagen. Det kunne de ikke blive ved med, derfor søgte de ned til fiskerne i håb om at blive sejlet over til Fyn.

En aften, vi havde fest på kroen, kom der nogen og fortalte mig, at min far var sejlet til fyn med 6-7 russere. Vi var lidt spændte, for tyskerne havde ikke givet dem helt fri endnu. Tolderen gik der i sin fine uniform og turde ikke gribe ind. Nogle dage efter kom der flere, som gerne ville sættes over. De første betalte 100 Mark pr. stk., det var jo fint. Der var 5 næste gang, dem tog min far med hjem og talte lidt med. De fik en kop kaffe eller sort afkog af melbær, som vi brugte til kaffe. Russerne kunne efterhånden gøre sig forståelige, de havde været så længe hos bønderne og tillige tjent lidt, og de havde pengene til turen over vandet til Fyn. De blev så enige om 300 Mark i alt. Russerne småsnakkede lidt og betalte for hinanden, - og vær's go her var pengene. Far tog dem og rakte dem til mor, som lagde dem væk. Dette var meget nødvendigt, sagde far. Russerne skulle vide, at vi ikke har pengene på os.

Kl. 10 startede vi, så var det mørkt. Jeg skulle med og turen gik fint, de 5 russere blev sat i land ved Sønderby Klint. Det var så meget sagt, at de blev sat i land, næh, vi havde ingen jolle med, så de måtte vade fra kvasen og ind. Der var nok 80-100 cm vand, hvor vi stod fast. Vi var sejlet så langt ind, at båden stod på grund. "Nu er vi her", sagde far, "nu må I gå resten." Det var i februar og koldt, så der blev diskussion mellem russerne.

Far viste med hånden hvilken vej, de nu skulle, men den ene sagde: "Ruski nicht so dum" De var vist ikke klar over, at de kunne bunde, de troede måske, de skulle svømme resten, der var vel 30 meter til bredden. De ville ikke. Så tog min far en bådshage og stak i vandet, så de kunne se, der var ca. 1 meter vand. – Så sprang de.

Jeg havde alligevel ondt af dem, for den ene så jeg glide på en sten og faldt så han blev helt våd, de andre kun til skridtet, det var også nok på denne årstid. De kom godt i land, for inden vi var kommet fri af grunden, så jeg dem som silhuetter passere den øverste kant af klinten. Jeg håber, de ret hurtigt fandt en gård med varme i stalden, og efterhånden lidt tørt tøj.

Vi startede hjemad, og da vi havde sejlet en god times tid, blinkede det oppe på klinten ud for os ude på havet. – "Den er ikke så god", sagde far, "de må jo have opdaget os." – "Vi ændrer kurs og sejler mod Årø", og vi slap forbi Halkhoved. Men på vej hjemad fik vi en del vind, og jeg sagde stadigvæk til far, at med den kurs kommer vi til Åbenrå. Bælgravende mørkt var det, og jeg var gennemblødt af alt det vand, der var pisket over på mig. Mine gentagelser om at vi styrede for sydligt, har bevirket, at far uden egen vilje har holdt en kurs for nordlig, og vi kom tæt op ad Sønder Vilstrup. Vi kunne nok mærke på bølgerne, at vi var nærmere land, og lige med et satte far sig ned og vinkede om at dreje sydover hurtigt. Han var godt kendt med kysten der, og kunne skimte et par store popler i mørket, og vi måtte sejle sydover uden om Sønderballehoved og ind i Genner fjord. Da vi var hjemme, sagde far: "Sikken forskel, derude syntes vi, at hav og himmel stod i et, og her er der næsten stille." Vi gik også bag nogle bakker, da han ytrede sig.

Vi havde været ovre nogle gange, og to gange så vi danske krigsskibe, men vi var altid på lavt vand, og der kunne de ikke sejle.

Russerne havde en lærer som kontaktmand, en af deres egne, og derfor væltede det ind med russere nede hos os, der gerne ville over. Der var også andre fiskere der begyndte, der var jo penge i det. Jeg var næsten blevet stedkendt og søvant på disse ture, jeg var med på.

Vi skiftede dog landingssted for ikke at løbe lige i søløvens gab. En del saltvand har jeg slugt, særlig på hjemveje, fordi vi havde næsten altid modvind. Olietøj havde vi ikke noget af, men en sydvest og et forklæde. Vores båd var 22 fod, og en gammel benzinmotor, den gik vel 4-5 knob, det tog 4-5 timer hver vej. Blæste der så en smule arbejde den her båd i søen og tumlede sig og sprøjtede til alle sider. Når man sejler i sådan en lille båd, har man næsten på fornemmelsen, når der kommer en skylle. Vinden presser så den skylle over i båden, og styrmanden må tage, hvad der kommer. Man vender issen til og får en på hattepulden og derefter siver vandet ned af halsen og standser ikke, hvis tøjet er gennemblødt, før tæerne, og det bliver det som regel før det når tæerne.

Det var en drøj tur derover til Sønderby Klint. Næste gang ville vi gå gennem Årø Sund og sætte dem i land på Baagø. Den næste tur var far ikke rigtig opsat på, og blev lidt nervøs, og han sagde: "Havde vi bare taget jollen på slæb." Jeg vidste ikke, at han ville have jollen som redningsbåd, og da vi kom til Årø Sund, sejlede vi ind og tog en af de joller, der lå fortøjet der, og sejlede videre til Baagø. Vi havde lige fået russerne i land, og var på vej hjem, da en torpedobåd viste sig. Heldigvis var vi kommet over på de lavt vandede grunde ved Bastholm, hvor torpedobåden ikke kunne flyde, og kom godt til Årø og lagde jollen på plads.

Russerne strømmede forsat til. De ville gerne over, men far turde efterhånden ikke mere, han var bange for at blive skudt i sænk. Senere kom der 7 russere, der gerne ville over, for kom de til Danmark, var der mulighed for at komme til Leningrad. Disse 7 turde min far ikke sejle over, så hellere ofre sin søn – og det var mig.

Vi havde fået pengene, og alt var i orden, men han ville ikke, disse torpedobåde havde han respekt for. "Men Jens Stoffer vil jo gerne tjene lidt penge, lad os tale med ham", sagde min far. Jens Stoffer var en ældre fiskerøger på 72 år, og han og Stine havde vel ikke i overflod. Om han havde taget skade af den megen røg, han i tiden løb havde slugt, ved jeg ikke, men han kunne ikke holde hovedet roligt. Han havde også en motorbåd ligesom min fars. Men Jens var lidt betænkelig i den alder, også ved nattetid at sejle med russere.

"Nej"!

Far sagde: "Ja, Jens du kan jo få drengen med, han ved hvor I skal hen, og er godt kendt med farvandet."

"Nå, så lad gå."

Og vi startede kl. 10 den 16.3., og jeg skulle have været til præst dagen efter, men det måtte jeg udsætte. Stoffers motor havde lige kraft nok til at slæbe sig selv, med lidt modvind ville den ikke komme nogen vegne. Heldigvis var det stille og stjerneklart og ikke overdreven mørkt. Jeg styrede hele vejen i 6 timer, men det der forundrede mig var, at det begyndte at regne fra en stjerneklar himmel. Der må jo være nogle skyer, som ikke kan ses her ved nattetid, tænkte jeg. Jeg sad og funderede lidt over dette fænomen, bøjede hovedet lidt tilbage for rigtigt at kunne studere dette enestående tilfælde. Det forbavsede mig, at de andre ikke reagerede mod den stærke regn, men så kom det. Svinghjulet løb i vandet og kastede det op i luften, og det faldt så ned på mig.

"Vi skal ha' pumpet", og der blev pumpet, og regnen holdt op. Russerne lyste i vandet for at se, om vi overhovedet sejlede. Det var også en gammel plimsoller, vi sejlede i, og vi havde en jolle på slæb. Tiden gik, jeg passede roret, og det hele forløb planmæssigt. Farten var meget ringe, 4 knob.

Da vi kom næsten til bestemmelsesstedet, så jeg et lille lys, om det var en staldlygte eller et lys på vandet, var jeg ikke snu nok til at bedømme, men

jeg sagde til Stoffer, at dette lys har jeg ikke set før. Vi ville landsætte dem ved en lille skov på Baagø. Det lille lys var mig en torn i øjet, det var styrbord for os, og jeg drejede bagbord over – men for sent. Vi var kommet for nær på, og i det samme kom et lyn og et kanonskrald. – Nu var gode råd dyre, jeg vidste godt, at det var et varsel. Jeg sagde til Stoffer: "Hvad nu?" – Han brummede lidt og rystede på hovedet, som han plejede. – Så kom det andet skud – og det tredje – så sagde jeg til Jens Stoffer: "næste gang er det måske alvor, lad os vende eller sejle hen til dem, dette her går ikke." Jens brummede lidt og lod hovedet tage de ryk, det ville. Så tog dette uhyre, der i mørket, mod til sig, og lod en lyskaster afsøge området med en lysstråle, direkte mod os. Vi forsatte mod land, var blændet af lyskeglen, og det gav et lille dunk i båden, og der stod vi på grund med lyskeglen skråt agter ind.

Et øjeblik efter kom der en barkasse med ca. 7 mand ombord op langs siden, alle med en revolver rettet mod os. Jeg kunne ikke rigtigt lide disse revolvere rettet lige mod os. Jeg tænkte: Bare de ville holde dem lidt til siden, så ryger kuglerne da forbi i stedet for igennem mig, hvis de går af. Jeg begyndte at ryste lidt, men det kunne ikke ses, for jeg havde min fars træskostøvler på, og de var så store, at fødderne frit kunne hoppe uden det kunne ses, men for en tid måtte træskoene også hoppe med, og der skulle en øvet trommeslager til at følge det tempo. Det gjorde det ikke bedre, at officererne begyndt at skælde ud: Hvad vi ville med russere her på dansk territorium, vi skulle arresteres, og de skulle nok sørge for os i fremtiden. Vi var ikke længere fra torpedobåden, end at de kunne råbe til til skibet: "Telegrafér til Assens: Båd strandet med syv russere ombord." Jens Stoffer var bekymret for sin båd. "Den slås i stykker, når vinden går mod nordvest", sagde han til dem.

"Det gør ikke noget, vi skyder den alligevel i sænk", var svaret.

"Må jeg ikke nok få den løs?"

"Nej, ikke før det er lyst", blev der sagt.

Tilfældigt gik et par russere hen i forenden af båden, agterenden løftede sig lige de 2 cm, der skulle til, og så flød den igen. Den havde ikke så meget fart på, at den kunne køre fast.

Da marinerne opdagede, at båden var løs, slæbte de os ud til torpedobåden. En – to – tre, Stoffer op ad lejderen, og væk var han. Et højeblik efter kom de efter mig, og da jeg gik ned ad trappen til kahytten, sagde en af ledsagerne til mig: "Nu skal du ned og hænges", men jeg havde lugtet lunt og tog det med knusende ro. Klokkeren var 5.50, da jeg kom ned i den fine salon, og en af de pænt klædte herrer sagde: "Du kan stå der!"

"Hvad hedder du?"

"Niels Holm."

"Hvad hedder skipperen?"

"Jens Stoffer."

"Det er hans efternavn vi vil have!"

"Ja, det er Stoffer."

"Han må have et rigtigt efternavn?"

"Det er Stoffer."

"Så må vi nøjes med det."

Så begyndte de at tale hårdt til mig, spurgte mig, hvor mange gange jeg havde været over, og hvor og hvad tid og hvem flere, der sejlede? Jeg svarede efter bedste hukommelse, og turde ikke stikke dem en plade. Da afhøringen var forbi, blev det lidt mere privat. "Holm er forresten et godt dansk navn", sagde han. "Sæt dig om i sofaen Holm og få en kop kaffe." Jeg fik kaffe og friskbagte rundstykker, og jeg kunne se på skibsuret, at klokken var ti minutter over seks, og det var ved at lysne. Kaffen og rundstykkerne og ikke mindst smørret, - ih, hvor det smagte, efter lang tid med kartoffelsmør, som altid slog revner, og kaffe af brændte melbær, som blev grønlige, når man kom skummetmælk i. Det var første gang, jeg fik kendskab til det såkaldte kridtvand. Den morgenmad glemmer jeg aldrig, sådan som det smagte, og man ikke havde fået ordentligt mad i årevis. Jeg har måske også været godt sulten efter den lange nat ved roret. Der var fanden til forskel på tysk og dansk mad. Jeg nød kaffe, men urolig var jeg efter den omgang, så jeg måtte holde på kaffekoppen med begge hænder for ikke at spilde - den rysten er holdt op.

Så begyndte de at fable om, at båden skulle sænkes, og Stoffer og jeg skulle arresteres. Det var da ikke så tosset, for så blev de nødt til at tage russerne med i land. Så spurgte de, om jeg kunne sejle alene hjem. Joh..., det kunne jeg da godt. "Hvad så hvis motoren går i stå?"

"Så får jeg russerne til at trække den an."

"Næh, vi må nok hellere tage jer med til Assens."

Ja, tænkte jeg, så kommer russerne i land. Da jeg var færdig med kaffe, kom der en med en stor håndfuld Nilsine cigarer og sagde "Værsågod Holm - vil du ryge?"

"Nej tak, det går ikke, jeg skulle ha' været til præst i dag, så jeg må hellere lade være."

Russerne fik en kop kaffe og en cigar, de skulle hellere have givet dem hver to rundstykker og cigaren.

Besætningen var meget interesseret i mig oppe på dækket, og særlig en. Han kendt nemlig August Hansen fra Kalø. Han og to andre var rømmet fra tyskerne: Chr. Bæk, medens han havde orlov fra fronten, og Nis Teisen, som skulle møde, men udeblev. De havde fået arbejde på et par store gårde omkring Dreslette.

Det var et problem for kaptajnen, hvad han nu skulle stille op. Han var næsten ked af, at han havde fanget os, fordi det var en fattig, godmodig fisker og en sølle ukonfirmeret dreng. Han sagde direkte: "Hvis nu russerne

var sprunget i land, havde vi været af med dem", men skyndte sig at sige: "Næh, det havde ikke hjulpet, for der står vagtposter derinde." Vist gør der ej, var jeg lige ved at sige, men jeg var ikke så kry endnu. Så lettede torpedobåden anker efter at have ligget på lur helt inde under den mørke skov. Den tog os på slæb, og der kom fart i den gamle plimsoller. Jeg var bange for, at de skulle trække stævnen af den gamle båd, jollen stod helt på agterenden. De slæbte os ud til grænsen, pegede på Halk og råbte: "Det er Halkhoved, den vej skal I hjem."

Vent nu lidt, lad nu Stoffer få motoren i gang, og så vinkede vi farvel til hinanden og råbte på gensyn. Det var lige udenfor Torøsand, hjemturen var lidt trist, og klokken blev to, inden vi kom hjem, og de var klar over, at der måtte være noget på færde. Vi landede omme ved Høll, for ikke at gøre toldereren rådvild. Russerne havde betalt 50 Mark, og fik 35 Mark tilbage, og vi beholdt de 15 Mark, så gled de skuffede afsted – Hvorhen ved jeg ikke, forhåbentlig er de kommet godt hjem til deres familie. Da vi kom hjem, var der samlet en del øboer for at høre, hvad der havde været i vejen, siden vi kom så sent tilbage. Jeg kan huske, at jeg sagde: "Vi blev fanget", og så kneb jeg en tåre. Præsten måtte vente den dag, og næste gang jeg mødte hos ham, fortalte jeg ikke, at jeg hade været på illegalt togt.

Sidste gang min far var ovre med russere, var lidt senere. Der kom 27, men det kunne båden slet ikke bære, så talte min far med en skipper der på øen: "Joh", sagde han, "Vi tager min skipperjolle på slæb, den kan tage 10 mand og 17 i din". Der var ikke mange cm oven vande, da de tog afsted. Skipperen gav en russer en spand og en øse, og sagde med tegn og gebærder: "Hvis der kommer vand ind, så smid det ud." Den tur lykkedes kun, fordi det var blikstille, men på vejen hjem fik de østlig kuling. Det havde været den visse død, hvis den var kommet 1 time før. De var uheldige med landingsplads, de havde valgt Brandsø, og de ramte ind på en lang sandrevle, så russerne måtte vade 5-600 meter, inden de nåede land.

Efter genforeningen fiskede vi dernede omkring Brandsø og Baagø. Så en dag sagde min far: "Lad os gå op og købe nogle kartofler, så kan vi høre lidt om, hvordan det gik de russere, vi satte i land – du må ikke sig, at det var os."

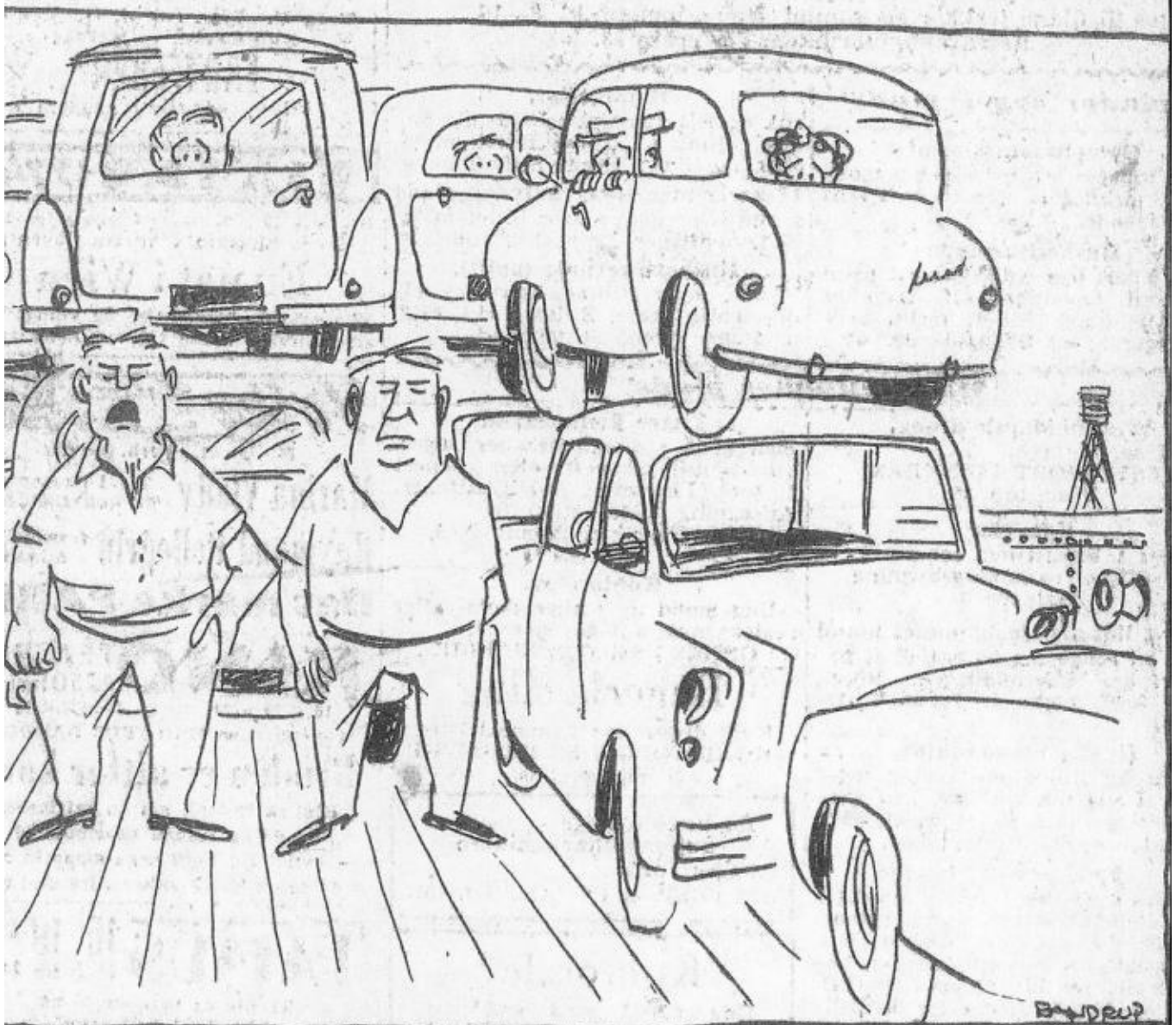
"Næh."

Vi kom op og talte lidt med bønderne og spurgte så i samtalens løb, om der kom nogle russere den vej over?"

"Ja, det gjorde der, det værste var, at de var så våde, de havde ikke tøj til dem. Kunne vi bare få fat i de mennesker, der havde sat dem over, skulle de få."

Russerne har skam døjet en del, men når først de var i Danmark, tror jeg deres liv var reddet. – Ja, sådan gik det.

Fyens Stiftstidende

Paa færgeruten Assens—Aarøsund har man i aar saa stor biltrafik, at man har maattet leje nogle stærke mænd til at bære de mindre vogne ind i krogene for at give mere plads.

— Næstel

Færgeruten Aarøsund – Assens var en periode så populær at denne tegning kom i Fyns Tidende 1957

En historie om familien Dahl - Aarøsund

Fisker Peter (Per) Hansen Dahl f. 16.2.1847 - d. 20.2.1934 boede med familien i bindingsværkshuset Klingerhus - nu Færgevej 47 - og her voksede Peter op bl.a. med broderen Hannibal, søsteren Kathrine og 3 andre søskende. Et lille hus med et fælles sovekammer på 10m² for den store familie.

I midten Peter Hansen Dahl, til højre Peter Dahl og til venstre Peters søn Henrik.

Peter kom i lære som murer og har fået sit svendebrev, for derefter rejste han til Teknikum i Eutin og uddannede sig til "Baugewerkmeister". Det betød, at han selv kunne tegne og opføre huse, både var arkitekt og murer. Efter uddannelsen blev han naver, tog på valsen og arbejdede sig ned gennem Tyskland sammen med nogle kammerater og var bl.a. med på en større opgave med renovering af Köln Domkirke. Unge mennesker dygtiggjorde sig som navere og tjente penge inden de tog hjem og etablerede sig.

Peter Dahl – naver - stående som nr. 5

Hjemvendt købte han Sandagergård og blev derefter gift med Henriette i 1914, og sønnen Henrik kom til verden i 1915. Datteren Mette blev født i 1920. Værende bosat i Sønderjylland var Peter Dahl tvunget til at gøre tjeneste i 1. verdenskrig som tysk soldat, og blev sendt til Frankrig. Her blev han skudt, ramt i lungespidsen, og endte på et lazaret i Flensborg. Han blev tilset og lappet sammen, og historien lyder, at en dansksindet læge erklærede ham uegnet, han blev hjemsendt og slap for yderligere tjeneste.

Peter Dahl med sine elskede køer 1955

Sandagerhus, som det så ud 1954

De omkringliggende marker ved Sandagerhus samt husdyrhold tjente til familiens underhold.

Hvornår den oprindelige Sandagerhus blev opført fortaber sig i glemslen, men vi ved, at i stuehuset i den ene ende boede grisene, som det var almindeligt brugt dengang. I laden boede køerne og hestene. Den gamle gård var fugtig, kold og utæt, og i foråret 1957 blev hønsene slagtet, og familien flyttede ud i hønsehuset. Det gamle hus jævnes med jorden, og et nyt stuehus rejser sig. Som murer stod Peter selv for byggeriet og med god hjælp fra venner og bekendte, havde familien nyt tag over hovedet i efteråret.

Sandagerhus efter 1957.

Peter Dahl var formand for Øsby Sogneråd i 26 år. Sognerådsarbejdet blev honoreret med kr. 5.000 om året. Han brugte hver uge 3 formiddage på sognerådsarbejde på Sognerådskontoret sammen med den heltidsansatte kommunekasserer og kommunesekretæren. Arbejdsmængden var størst i januar-februar måneder, når ligningskommissionen sammen med sognerådet skulle ligne=beskatte sognets beboere.

Det har utvivlsomt givet noget hovedbrud og diskussioner, når skatten skulle fastsættes ikke mindst fra de beskattede. Efter ligningen blev ligningsprotokollen fremlagt til gennemsyn på kommunkontoret i 14 dage, og alle, som kunne have interesse deri, kunne se hvad folk i sognet skulle betale i skat. Sognerådsmøderne blev holdt en gang i kvartalet.

Nyt stuehus Sandagerhus lige før rejsegilde festmiddagen 1957. Peter og Ebba Dahl i midten.

Nyt Sandagerhus, Ebba og Peter Dahl, Peter Nielsen og murer Refsing.

Øsby sogneråd på vej til Aarø, Peter Dahl ses forrest. – Anledning ukendt.

I sin egenskab af sognerådsformand erklærer Peter Dahl Idrætsstævnet for åbent i Øsby – årstal ukendt. (måske 1957)

Dengang kom man på fattiggården, hvis man ikke kunne svare enhver sit, og Kaare erindrer et besøg med faderen. Fattiggården i Øsby bestod af 6 boliger med hver sin indgang og forholdene var kummerlige. Peter var en ivrig fortaler for opførsel af et hjem for gamle i Øsby, og det var hans fortjeneste, at De Gamles Hjem i Øsby (nu Øsby Plejecenter) blev bygget i 1955. Han var meget stolt af at være foregangsmand for dette. Peters

søster Kathrine, som boede i barndomshjemmet indtil hun blev for gammel, endte sine dage på Øsby Alderdomshjem. Hun havde dog boet og levet alene hele livet, og mente ikke hun skulle indtage sine måltider i andres selskab, så hun fik serveret middagen i sin bolig på hjemmet.

Peter Dahl var også digegreve og den funktion beholdt han, da han stoppede som formand for Sognerådet. Digegreven har det daglige tilsyn med og ansvar for digerne, som hovedsagelig på egnen befandt sig på Aarø.

Overfor kommunekontoret i Øsby lå Hedegaards manufaktur. Desuden havde fru Hedegaard pensionat, og efter at Peter var blevet enkemand indtog han af og til sin middagsmad her. Det var også her han mødte sin tilkommende kone Ebba Gudrun Fredslund.

Ebba og Peter Dahl. Billedet af Peter Dahl han i mange år på kommunekontoret da han var sognerådsformand.

Ebba kom fra en stor gård ved Seest, hvor hun vokser op med 5 søskende. Hun rejste efter skolen til Sjælland - Ubby Forskole og senere til Sorø Akademi - Ankerhus - hvor hun læste til Husholdningslærerinde.

I Husholdningslære på Ankerhus – Ebba Dahl ses i midten øverst på billede 1 og yderst til højre på billede 2.

Efterfølgende bosiddende i Haderslev blev hun ansat af Sønderjyske husholdningsforeningerne og cyklede rundt i hele Sønderjylland og holdt foredrag og kurser i forsamlingshuse og skoler om hensigtsmæssig husholdning. Især henkogningskunsten var interessant for husmødrene, som først stiftede bekendtskab med frysning af madvarer da frysehusforeningerne startede. Og her på pensionatet i Øsby mødte hun den 19 år ældre Peter.

De to bliver gift i Kristkirken i Kolding i 1943 og får en søn i april 1945 præcis 30 år efter Peters første søn Henriks fødsel.

Kaare Dahl med de stolte forældre Peter og Ebba.

Peter Dahl var meget interesseret i hesteavl og rejste til Norge til GuldbRANDSDALEN, hvor han købte en Norbakke hoppe med fin stamtavle, og den får navnet "GuldbRAND". Hun fik efterfølgende ca. 15 gode føl indtil de måtte sende bud til dyrlægen, da var hun 28 år gammel. Familien i Norge havde dejlige heste, men også en kæk gut, som viste rundt og hjalp til. Han navn var Kaare, og derfor får Peters nye lille søn navnet Kaare. Kaare blev døbt i Kristkirken i Kolding d. 13. 5. 1945.

Peter Dahl på ungske med "Gulla" 1955 og Kaare med GuldbRANDt og Gulla.

Kaare hjælper med fodring af kreaturerne – før 1955.

Peter Dahl var desuden ivrig hjemmeværnsmand.

Her på Magda II – Aarøbåden – bl.a. Lærer Lassen på vej til hjemmeværnsøvelse på Aarø, samt foto af Aarø havn 1960

Kaare vokser op i Aarøsund hos forældrene på Sandagerhus. Kaares halvsøskende var voksne, så han var og forblev enebarn.

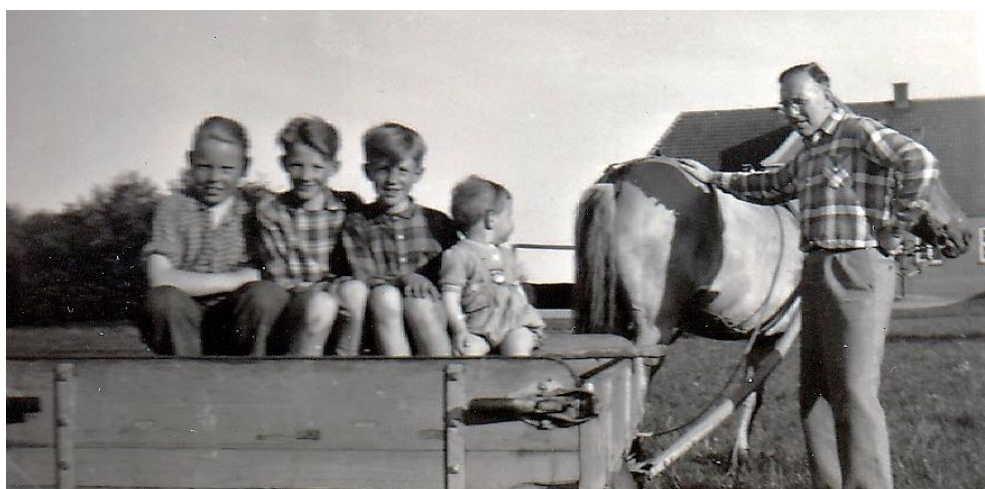

Familien Dahl Aarøsund havn 1955. I baggrunden ses lidt af den kiosk, som tilhørte Burmeister. Burmeister havde også købmandsbutikken i byen.

Som 7-årig startede Kaare i Hajstrup Skole i første klasse. Hvis man vil have lommepenge, er kun en vej vist, og det er at tjene dem selv. Allerede som syvårig fik han en strimmel jord, hvor han dyrkede lidt kartofler og gulerødder, som han blandt andet solgte til sin lærer Hr. Mikkelsen.

Hajstrup skole 1. klasse – vi genkender Jørgen Egtved, Kaare Dahl, Elly Jørgensen, Peter Davidsen, Christel Egtved, Bente Skøtt, Rigmor Anker. Kender I nogen? ...og lærer Mikkelsen.

Lån af Peter Dahls hest og vogn ved Hajstrup Skole. Her ses Kaare, Svend, Martin og Claus og lærer Karl Rasmussen.

Søren og Marianne Meyer, hesten Søren og Kaare i Aarøsund.

Senere bliver han glad for at fotografere, en dyr hobby, og bliver anbefalet at kontakte Dagbladet Dannevirke, hvor Ib Boye (senere Billedbladet) var redaktionssekretær. Avisen er meget tilfreds med og vil gerne betale ham for at få stof og fotos fra lokalområdet, og Kaare er pave stolt, da han også får et pressekort.

Gulla og Søren i gang med efterårspløjning. Fotoet udløste 1. præmie til Kaare.

Ebba og Peter Dahl med hest og vogn med høst af foder-roer.

Ebba og Peter Dahl en stille stund ved gavlen af Sandagerhus.

På det tidspunkt gik han på mellemskolen på Haderslev Katedralskole. Han fik en rigtig god cykel og fra påske til efterårsferien cyklede han i skole til Haderslev hver dag, resten af året med bus, så der var ingen problemer med at få afleveret fotofilm på Dannevirke, som betalte for fremkaldelse. Dengang lå Dagbladet Dannevirke bag ved KinoPalæet i Nørregade. Det gav blod på tanden og lommepenge. Han fik også småjobs som fotograf

ved fester og andre begivenheder. Dengang var det ikke alle og enhver, som ejede et fotografiapparat.

Her har Kaare foreviget besætningen Styrmand Fabricius og Jens Vejle fra Aarøsund – Assens færger samt rutebilchaufføren 1959.

Turisterne køber
fra borde på M/B "Sønder"
Som. 1960.

"Sønderjylland" lægger
Som. 1960.

Her har Kaare været i gang med fotografiapparatet 1960.

Til den årlige udflugt i mellemskolen bliver passager- og fragtbåd "Basta" fra Aarø hyret af skolen. Turen gik til Fænø med medbragt mad, og der kunne købes sodavand ombord. Der skete ikke specielt meget på Fænø, men selve turen var oplevelse for en flok skolebørn fra sidst i 50'erne.

På udflugt til Immervad bro med mellemskolen 1958

Familien Krab boede ikke langt fra Dahls gård. Fru Krab fik ideen at indrette en kiosk i bunkeren ved stranden. På det tidspunkt øgedes aktiviteten ved stranden. Sommerhusene under parken blev bygget, campinglivet var

populært. Her i kiosken kunne du købe is og slik og souvenirs og bl.a. byens beboere kunne bestille søndagsrundstykker. Rundstykkerne blev købt hos bager Bondesen i Hajstrup. Kaare blev bydreng og bragte morgenbrød ud på fru Krabs Velo Solex.

Kaare kører ud med morgenbrød på Hans Krabs Velo Solex.

Dog var han ikke gammel nok til at køre på knallert, men det blev løst ved at kontakte den lokale betjent, og der blev lavet en aftale, at Kaare kun måtte køre frem og tilbage og køre forsigtigt. Så var det problem løst. To sæsoner blev det til som bydreng hos de rare Krabs.

Kiosk i Bunkeren – igennem vinduet ses sommerhusene. Fru Krab foran bunkeren der var også campingplads ved siden af.

Bunkeren, kiosk. Krab fodrer hestene.

Et besøg på havnen dengang kunne fremvise mange fiskerbåde også fra Aarø. Der var ofte en tjans med at læsse skidtfisk. Dengang blev der landet masser af fisk. Den blev iset og læsset på lastbiler, og Kaare hjalp gerne til og tjente et par håndører. Senere, når han var hjemme på weekend fra Styrmandskolen – og dengang kun havde det lille kørekort – kørte han med fiskeeksportør Damkjærs lille lastbil til Padborg med fisk, og Flemming Christiansen kørte den store. Det var Sønne Damkjær som stod for fisketurere. I Padborg blev fisken læsset om i togvogne og landede så i Schweiz næste morgen.

Aarøsund er tæt knyttet til søfart, så det var helt naturligt for Kaare at drømme om en fremtid som sømand. Han fik sin første hyre i 1962 med skipper Peter Petersen med kuffen "Marianne".

11595813

Se om udfyldningen side 6-7

A. Udmonstret fra den 3 august 1961 med af et Natronum der ligger i Aarøsund Stilling ombord Dagsørry Skibsførerens navn Peter Petersen Hvorhen skibet er bestemt indtil fast

AARØSUND TOLDKONTROL den 3 august 1961 Hylsebeck

B. Har gjort tjeneste som Dagsørry fra og med den 3 aug 1961 til og med den 7 nov (ialt 3 måneder 0 dage.) 7 november 1961 P. Petersen

C. Skibet har været indtil fast Afmonstret: den 7 nov 1961 Hylsebeck

1) Skibets type (S.S., M.S., fiskerifart) etc.
2) Registreringsplacering for skibe under 20 reg. tone bvt. Havneordningsreg. (Fiskerifart, motoriseret, etc.)
3) Skibsførerens dato for uddannelse (Fiskerifart)

11

A. Udmonstret fra den 4 Marts 1962 med af 1 1/2 * Marga Aarøsund der ligger i Aarøsund Red Stilling ombord Dagsørry Skibsførerens navn Sjette Petersen Hvorhen skibet er bestemt indtil fast

Aarøsund Red, den 4 Marts 1962
Ser. Menstringskontoret
den 4.3.62
Stega
H. Hylsebeck

B. Har gjort tjeneste som DIERSKIBENE 5 MOK. 23 DAGE fra og med den SOM UDDREJND 27 DEC. 07 1962 til og med den 4-3-62 (ialt 8 måneder 0 dage.) 3-11-62 Sjette Petersen

C. Skibet har været indtil fast Afmonstret: den 3/11 1962 H. Hylsebeck

1) Skibets type (S.S., M.S., fiskerifart) etc.
2) Registreringsplacering for skibe under 20 reg. tone bvt. Havneordningsreg. (Fiskerifart, motoriseret, etc.)
3) Skibsførerens dato for uddannelse (Fiskerifart)

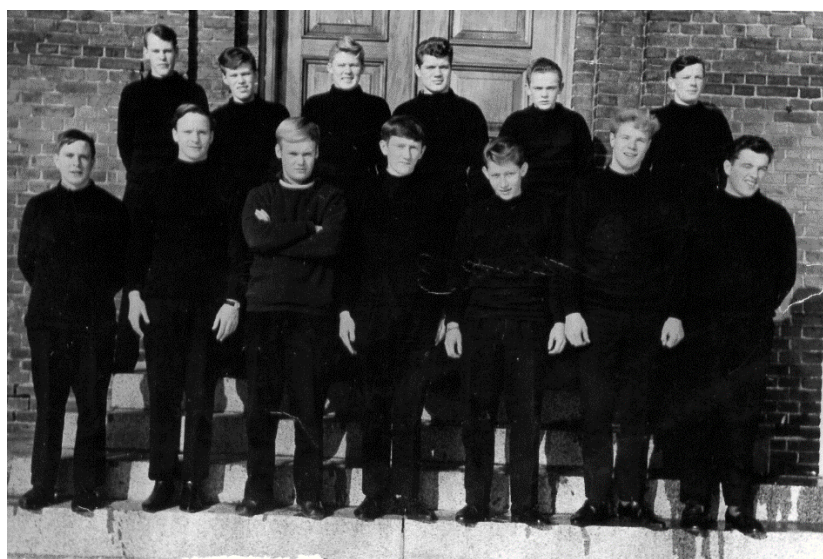
Kaare får hyre hos Peter Petersen, søfartsbogen er underskrevet af Hylsebeck, som var den stedlige toldassistent.

Han var dreng ombord, og desuden var der en bedstemand fra Haderslev, og det er skønne tider. En dejlig skipper, som også af og til tog konen Ingeburg med, og det borgede for herlige måltider. Senere får han høre på Peter Petersen skib "Marga." Den stedlige toldbetjent Hylsebeck stemplede og underskrev søfartsbogen.

Kuffen "Marianne" på vej fra Halmstad med træ ligger i Aarøsund Havn. Her fik Kaare sin første hyre hos Peter Petersen. Ved siden af ses skipper i styrehuset.

Dengang skulle man have samlet 45 ugers sejltid for at komme på navigationsskole, eller man kunne søge ind på en søfartsskole. Kaare søgte efter råd fra fætteren Hans Dahl ind på Rederiet Lauritzens søfartsskole Kogtved i Svendborg, men der var et års ventetid. Skipper Peter Petersen rådede ham så til at søge ind på Svendborg Søfartsskole i stedet for statens skole, da han mente, at det var et bedre bud.

Her en flok elever et par år senere med bl.a. aarøsund-drengene Johannes Knudsen og Flemming Petersen

Haderslev Katedralskole 3a 1959 – Vi genkender Kaare, Erik Beukel og Christel Egtved.

Der var dog en egenbetaling for varmepenge på skolen på kr. 130 om måneden, så der var god brug for nogle lommepenge. Kaare bliver antaget, og det endte med, at han fik den bedste eksamen af 63 elever og var ikke så lidt stolt, da han modtog en stor, flot flidspræmie. Desuden bliver han straks kontaktet af rederiet A.P. Møller og får tilbud en hyre med tankskibet "Regina" med mønstring i Genova. Hos A.P. Møller på Kgs. Nytorv mødte han til samtale, og Kaare takkede ja og skulle melde sig ombord som aspirant 14 dage efter. Lønforholdene hos A.P. Møller var ikke attraktive, men dog et godt tilbud.

Samtidig kom der brev fra Red. Lauritzen, at der er plads på Kogtved Søfartsskole. Noget tyder på, at rederiet savnede elever, men Kaare havde jo været på søfartsskole. Han kom til en samtale med en af Lauritzens folk, for øvrigt en Jakob Jakobsen fra Aarø. Det skal siges, at Lauritzen havde bedre lønforhold og desuden overtidsbetaling, og de aftalte at Kaare skal gennem en opfølgende test, som han består, og hermed starter en 47-årig karriere i rederiet Lauritzen, og ikke mindst, han begyndte som styrmandselev med skolepenge. Det var et svært at skrive brevet til Red.

A.P. Møller at han sprang fra. Beslutningen om at vælge Lauritzen betød dog også, at Kaare ingen studiegæld havde, da han havde færdiggjort sin uddannelse. Der var fremover til almindelig drilleri og moro, at han var den eneste Lauritzen medarbejder, som ikke havde været på Kogtved.

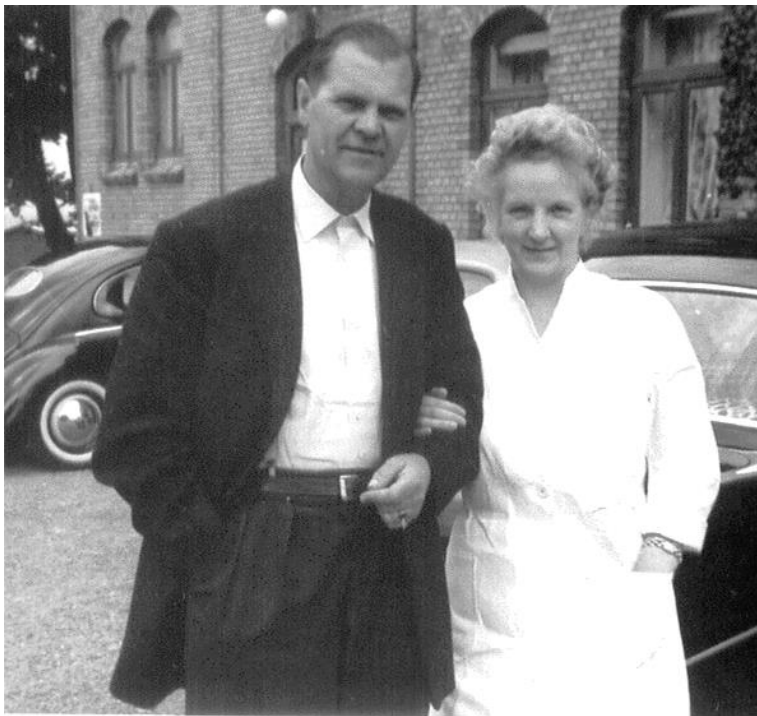

Lørdagsbal på kroen – v. Arne Rosendahl

I weekenderne, når han kom hjem fra Styrmandsskolen, og det vel at bemærke efter skole, som dengang også foregik om lørdagen, fik han job på hotellet som lejetjener og serverede bl.a. ved hotellets lørdagsballe.

Mandskabet på M/S Sønderjylland i arbejde og Kaare ordner fotos.

Verandaen på Aarø Sund Badehotel efteråret 1960. Sigrød og Helmut Møller

Helmut Møller og fru Sigrød var vært. Som tjener stillede man i sort jakkesæt og hvid skjorte. Hele aftenens indtjening blev lagt i en pulje. Når aftenen var slut, talte Helmut op, hvad der var solgt, beregnede sine udgifter til musik, rengøring m.m., resten gik til tjenerne og blev fordelt ligeligt mellem Kaare, Lene Egtved, Bertha Nielsen o.a., og det var så aftenens løn. Dengang var folk flinke til at give drikkepenge.

Se om udfyldningen side 6-7! 115500

A. Udmonstret fra den 11 JAN. 1963 19 med
 m.s. "RIMJA DAN"
 af ESBJERG O.Y.B.C.
 der ligger i NR. SUNDBY
 Stilling ombord ELEV/ungmand
 Skibsførerens navn B. C. PIS
 Hvorhen skibet er bestemt FINLAND O.V.
 Nr. SUNDBY den 11 JAN. 1963

10 APR. 1963

B. Har gjort tjeneste som ELEV/UNGMAND
 fra og med den 11 JAN. 1963 til og med
 den 3. NOV. 1963 (ialt 09 måneder 24 dage.)
3. NOV. 1963

C. Skibet har været udenfor indskranket fart
 Afmonstret:
23 DEC. 1963 den 3. NOV. 1963
 m.s. "RIMJA DAN"

23 DEC. 1963

3) Skibets type (S, M/S, fiskerfartj etc.).
 4) Registreringsnumre, for skibe under 20 reg. tons br.: Havskendingsnr. (Fiskeri- nr.),
 standfærdsnr. etc.
 5) Skibsførerens daterede underskrift.

Karrieren hos Rederiet Lauritzen, startede med en hyre på "Rimja Dan" d. 11. jan. 1963 fra Nr. Sundby.

Karrieren i Lauritzen startede med 15 år som søfarende. Nogle år som skibsinspektør. Derefter til Californien med opstart af cargo-afdeling, 4 års ophold i Oakland New Zealand med ansvaret for rederiets forretninger på den sydlige halvkugle. Hjemme igen som leder af Cargo-afdelingen. Fleet Manager med ansvar for Cool Cargo. Equipment og styring af containere WW. Ansvaret for oprettelse af afdeling i Stockholm. Drift af Arctic Reefers og til sidst Sikkerhedschef for land- og vandværts aktiviteter.

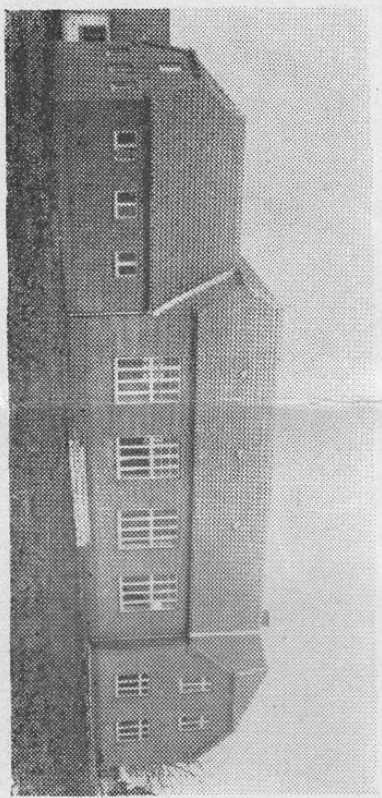
Efter at have boet i Nordsjælland i mange år flyttede Marianne og Kaare til Horsens i 2007, hvor en af døtrene bor, og sikkerhedsarbejdet for rederiet bliver styret hjemmefra, eller han flyver ud fra Billund, indtil han går på pension.

Kaares far Peter Dahl døde den 23. oktober 1973 i Aarøsund og Kaares mor flyttede på et tidspunkt til Frederiksværk, hvor hun boede, da hun døde den 7. marts 2000.

Tusind tak til Kaare Dahl for fortælling og fotos og hyggelige stunder med gode familie-fortællinger og masser af andet snak. Her et fint luftfoto, hvor vi også kan se Aarø, Bunkeren og dameroklubhuset.

111

Andelsbrev
Nr. 262

ANDELSSKABET «AARØHUS»

Hr. *Snedker, H. Hansen,*

Parisgade

har en Andel paa *1000* Kr. i Andelskabet «AARØHUS»

BESTYRELSEN

P. Nielsen H. Hansen

A/S Moderntryk - Haderslev

Snedker Hans Hansen - Aarøsund købte andel i "Aarøhus"! Desværre er der ingen dato anført. V. Ragnhild Christensen.

Et gensyn med familien Jørgen Nissen, som havde deres virke på gården – nu færgevej 37, Aarøsund – efter faderen Jørgen Nissens død, stod sønnen Peter Nissen for driften af gården sammen med moderen Thilde.